

شرکت بورس کالای ایران

گزارش همایش ابزارهای مالی
اسلامی

معاونت اقتصادی و پشتیبانی

مدیریت مطالعات اقتصادی،
برنامه ریزی و آموزش

شماره گزارش: ۸۸۳۰۷

مرداد ماه ۱۳۸۸

باسمه تعالی

فهرست مطالب

مقدمه.....	۱
۱- مبانی فقهی بازار سرمایه اسلامی: حجت الاسلام دکتر سید عباس موسویان.....	۱
۲- مدل عملیاتی اوراق اجاره (صکوک اجاره): جناب آقای مصطفی زه تابیان.....	۵
۳- مدل عملیاتی قراردادهای آتی و اختیار اسلامی: جناب آقای مجید پیره.....	۹
۴- ابزارهای مالی اسلامی و بحران مالی: : جناب آقای دکتر سعیدی.....	۱۰

گزارش همایش ابزارهای مالی اسلامی

مقدمه

اولین سمینار آشنایی با ابزارهای مالی اسلامی با همکاری سازمان بورس و اوراق بهادار و کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار در محل موسسه مطالعات بهروری و منابع انسانی در مورخ ۷ مرداد ۱۳۸۸ برگزار گردید.

در این همایش یک روزه موضوعات زیر به بحث و گفتگو گذاشته شد:

۱. مبانی فقهی بازار سرمایه اسلامی
 ۲. مدل عملیاتی اوراق اجاره (صکوک اجاره)
 ۳. مدل عملیاتی قراردادهای آتی اسلامی در بورس کالای ایران
 ۴. مدل عملیاتی قرارداد اختیار اسلامی
 ۵. ابزارهای مالی اسلامی و بحران مالی
- در این گزارش خلاصه ای از موضوعات مطرح شده در این همایش، مورد بررسی قرار گرفته است.

۱- مبانی فقهی بازار سرمایه اسلامی: حجت الاسلام دکتر سید عباس موسویان

۱-۱- دیدگاه عمومی اسلام پیرامون قراردادهای جدید مالی

مطالعه دقیق تعالیم اسلام نشان می‌دهد، نه تنها دین اسلام، مسلمانان را در چارچوب قراردادهای خاص محصور نکرده و همه قراردادهای عقلایی را با رعایت معیارها و ضوابطی جایز می‌داند بلکه فراتر از این، با ارائه خطوط کلی، اندیشمندان را به تفکر و تأمل و طراحی ابزارهای نوین مالی و ابداع قراردادهای متناسب با عصر و زمان خود فرا می‌خواند. همه فقیهان شیعه با قطع نظر از ادله اجتهادی (آیات و روایات) باب معاملات، بر این باورند که مقتضای اصل اولی در قراردادهای مالی، فساد است. به این معنی که اگر در صحت شرعی قراردادی شک و تردید باشد، از نظر شرع اثر مطلوب و مقصود بر آن قرارداد بار نمی‌شود. اکثر فقیهان متأخر اعتقاد به تغییر اصل

اولی فساد در معاملات داشته و معتقدند: اطلاعات و عمومات کتاب و سنت دلالت می‌کند: بعد از احراز عرفی صدق معامله، اگر به هر دلیلی در صحت شرعی شک داشته باشیم تا زمانی که دلیل خاص یا عام بر بطلان معامله نباشد معامله از نظر شرع صحیح بوده و آثار معامله بر آن مترتب می‌شود و برای طرفین لازم‌الوفا است، و در این مطلب فرقی بین معاملات رایج در صدر اسلام و معاملات جدید نیست. به تبع فقه اسلام، قانون مدنی ایران نیز اصل آزادی قراردادهای را پذیرفته است، در ماده ۱۰ قانون مدنی، آمده است:

«قرار دادهای خصوصی نسبت به کسانی که آن را منعقد نموده‌اند، در صورتی که مخالف صریح قانون نباشد نافذ است».

به اعتقاد حقوقدانان این ماده حاوی اصل آزادی قراردادهاست و به حکومت اراده، دامنه گسترده‌ای می‌بخشد.

۲-۱- اصل لزوم قراردادهای جدید

قراردادهای به دو گروه لازم و جایز تقسیم می‌شوند، قرارداد لازم قراردادی است که هیچ یک از طرفین قرارداد حق فسخ آن را ندارند و تنها در صورتی که هر دو طرف رضایت داشته باشند قرارداد قابل فسخ خواهد بود که در اصطلاح به آن اقاله می‌گویند. اما قرارداد جایز قراردادی است که هر یک از طرفین قرارداد می‌توانند بدون رضایت دیگری اقدام به فسخ قرارداد کنند. نتیجه این اصل عبارت از این است که هر عهد و پیمانی که از منظر عرف و عقلا، قرارداد و عقد محسوب شود از دیدگاه شرع صحیح و لازم است مگر اینکه دلیل خاص یا عامی بر خلاف آن اقامه شود.

۳-۱- ضوابط عمومی قراردادهای بازار پول و سرمایه

افزون بر اهلیت، قصد و رضایت متعاقدين، بایستی ضوابط زیر در همه قراردادهای رعایت شود.

الف) ممنوعیت اکل مال به باطل،

ب) ممنوعیت ضرر و ضرار،

ج) ممنوعیت غرر،

د) ممنوعیت ربا.

الف) ممنوعیت اکل مال به باطل

تصرف در اموال مردم بر وجه باطل، حرام و ممنوع است، بنابراین هر نوع تجاوز، تقلب، غش، دزدی، رشوه، اخذ به زور و امثال آنها که از نظر عرف و عقلا گرفتن مال از طریق آنها بلاوجه و باطل است و هر نوع معامله چون خرید و فروش، اجاره، صلح برایشائی که منفعت عقلایی ندارند، معاملاتی که به دید عقلاء توان پرداخت آنها نیست، از نظر اسلام، باطل و حرام می‌باشند.

ب) ممنوعیت ضرر و ضرار

ضابطه دوم از ضوابط عمومی باب معاملات قاعده نفی ضرر است، این قاعده حاکم بر تمام معاملات عقلائی است. یعنی شرع مقدس اسلام تنها آن گروه از معاملات را تأیید می‌کند که اصل معامله، اطلاق معامله و یا شرایط معامله، باعث ضرر و ضرار بر متعاملین یا جامعه مسلمین نشود.

ج) ممنوعیت غرر

اسلام برای سامان دادن معاملات مردم و جلوگیری از نزاع‌ها و اختلافات، تمام معاملات غرری را باطل می‌شمارد و اگر این غرر ناشی از خدعه و نیرنگ یکی از متعاملین یا هردو باشد علاوه بر حکم وضعی بطلان، حکم تکلیفی حرمت نیز خواهد داشت.

د) ممنوعیت ربا

شاید مهمترین و شاخص‌ترین تفاوت بین اقتصاد اسلامی با سایر اقتصادها ممنوعیت ربا از دیدگاه اسلام باشد، در حالی که ربا و بهره قراردادی در تار و پود اقتصاد متعارف حضور دارد و به اشکال مختلف چون اوراق قرضه، سپرده‌ها، وام‌ها و اعتبارات بانکی، کارتهای اعتباری، در همه ابعاد اقتصاد سرمایه‌داری جریان دارد، اسلام با شدت تمام از آن نهی کرده، از گناهان کبیره شمرده و مرتکب شونده آن را نه تنها به عقاب دردناک اخروی بیم داده، به مبارزه دنیوی نیز تهدید کرده است.

۴-۱- انواع بیع از جهت زمان پرداخت عوضین

- بیع نقد

کسی که کالایی را در مقابل مبلغی می‌فروشد اگر در قرارداد شرط مدت‌دار بودن مبیع یا ثمن را نکنند و یا تصریح به حال بودن آن دو کنند، بیع نقد و حال خواهد بود. در بیع نقد، بایع حق دارد بعد از تسلیم مبیع، هر وقتی که بخواهد ثمن را مطالبه کند و مشتری حق امتناع ندارد کما اینکه مشتری هر وقت بخواهد ثمن را می‌پردازد و بایع حق خودداری از گرفتن آن ندارد، مشتری حق دارد پس از تسلیم ثمن، مبیع را مطالبه نماید و بایع حق امتناع ندارد.

- بیع نسبه

اگر در قرارداد بیع، برای پرداخت ثمن، مدت تعیین شود، بیع نسبه خواهد بود. در بیع نسبه رعایت چند مسئله ضروری است.

۱. زمان پرداخت ثمن باید معین و مضبوط باشد.
۲. وقتی زمان پرداخت فرا می‌رسد، افزودن بر مبلغ بدهی برای تمدید مدت جایز نیست اما عکس آن جایز است.
۳. اگر چیزی را نسبه بفروشد، خرید آن شی از او قبل از سررسید ثمن و بعد از آن صحیح است چه ثمن بیع دوم از جنس ثمن بیع اول باشد یا نه، چه از جهت مقدار مساوی ثمن اول باشد یا نه، و چه فروش دوم نقد باشد یا نسبه، البته همه این‌ها در صورتی صحیح است که بیع دوم در بیع اول شرط نشده باشد، بنابراین اگر بایع در فروش اول بر مشتری شرط کند که بعد از خرید، مبیع را به خود او بفروشد یا خریدار شرط کند که بایع بعد از فروش، آن را از خریدار بخرد که به آن بیع‌العینه می‌گویند.

- بیع سلف

- اگر در قرارداد بیع برای تحویل مبیع مدت تعیین شود معامله را بیع سلف یا سلم می‌گویند و در آن شرایطی معتبر است.
۱. جنس و اوصاف مبیع باید به گونه‌ای توصیف شود که جهالت برطرف شود.
 ۲. مقدار مبیع از جهت وزن، پیمانه، عدد و ... معین باشد.
 ۳. سررسید تحویل مبیع مشخص و مضبوط باشد.
 ۴. مشتری قبل از ترک مجلس کل ثمن را بپردازد.
 ۵. مکان تحویل مبیع را معین کنند.
 ۶. کالای خریداری شده را، قبل از سررسید، نمی‌توان فروخت، نه به خود فروشنده و نه به غیر او، بعد از سررسید فروش آن جایز است، به جنس ثمن اول باشد یا به غیر آن، مساوی ثمن اول باشد یا نباشد، مادامی که مستلزم ربای معاملی نشود.
 ۷. در سررسید اگر بایع به دلایلی چون نبودن کالا، نتواند مبیع را تحویل دهد، خریدار مخیر است که معامله را فسخ کرده ثمن را پس بگیرد یا منتظر باشد تا بایع متمکن از پرداخت شود، خریدار نمی‌تواند بایع را ملزم به پرداخت قیمت کالا در سررسید نماید.

- بیع کالی به کالی

- اگر در قرارداد بیع، هم برای تحویل مبیع و هم برای پرداختن ثمن مدت تعیین کنند بیع کالی به کالی نامیده می‌شود. بیع کالی به کالی به چند صورت قابل تصور است،
۱. طلب مدت‌داری با طلب مدت‌دار دیگری مبادله شود، که به آن بیع دین به دین می‌گویند و باطل است.
 ۲. کالای تحویلی آینده در مقابل ثمن مدت‌دار معامله شود.
 ۳. مبیع مدت‌دار در مقابل طلب مدت‌دار معامله شود.

۴. طلب مدت‌داری در مقابل ثمن مدت‌دار فروخته شود. مشهور فقها صور دوم تا چهارم را نیز باطل می‌دانند، برخی از فقها این صور به ویژه صورت دوم را صحیح می‌دانند.

در ادامه این سخنرانی نیز عقود اسلامی اجاره، جعاله، شرکت، مضاربه، مزارعه، مساقات و صلح و ارکان آن به تفصیل ارایه گردید.

۲- مدل عملیاتی اوراق اجاره (صکوک اجاره): جناب آقای مصطفی زه تابیان

به طور کلی، صکوک، گواهی‌های مبتنی بر دارایی، با درآمد ثابت و متغیر منطبق بر قوانین شریعت و قابل معامله در بازار ثانویه می‌باشند.

سازمان حسابداری و حسابرسی مؤسسات مالی اسلامی (AAOIFI) در هفدهمین معیار شریعت خود به بحث صکوک سرمایه‌گذاری پرداخته است. طبق تعریف، صکوک سرمایه‌گذاری عبارت است از گواهی‌هایی با ارزش مساوی که بعد از اتمام عملیات پذیره‌نویسی، بیانگر پرداخت مبلغ اسمی مندرج در آن توسط خریدار به ناشر است، و دارنده آن مالک یک یا مجموعه‌ای از دارایی‌ها، منافع حاصل از دارایی و یا ذینفع یک پروژه یا یک فعالیت سرمایه‌گذاری خاص می‌شود.

۲-۱- اوراق بهادار اجاره (صکوک اجاره)

ایده صکوک اجاره در قالب اوراق اجاره - دارایی، اولین بار در یادداشت‌های "منذر قحف" در مقاله مهم "بهره‌گیری از اوراق اجاره - دارایی جهت کاهش کسری بودجه" در مجله "مطالعات اقتصاد اسلامی" و نیز نگارش "کتاب ابزارهای مالی اسلامی برای بسیج منابع بخش دولتی" توسط "احمد" و "خان" در سال ۱۹۹۷ مطرح گردید.

انتشار صکوک اجاره در بعد کاربردی، نتیجه دو عامل است:

- پیدایش برداشتی شرعی از ایده صکوک اجاره و نمایش قوی و مؤثر کارایی آن در آثار منتشر شده،
- افزایش امکان بهره‌گیری از فرآیند تبدیل به اوراق بهادار کردن دارایی‌ها در بازارهای مالی.

۲-۲- تعریف اوراق بهادار اجاره

اوراق اجاره دارایی: اوراق بهاداری هستند که برای هر انتشار، ارزش اسمی یکسانی دارند. این اوراق نمایان‌گر دارایی‌های با دوام فیزیکی‌ای هستند که به یک قرارداد اجاره - آن طور که در شریعت تعریف شده - پیوند خورده‌اند.

اوراق اجاره دارایی: اوراق بهاداری هستند که دارنده آن به صورت مشاع مالک بخشی از دارایی است، که براساس قرارداد اجاره یا اجاره به شرط تملیک واگذار شده است. این اوراق دارای بازدهی معین به نام اجاره بها بوده و قابل انتقال به دیگری می باشد.

۲-۳- ارکان اوراق اجاره

- بانی (Originator): شخص حقوقی است که انتشار اوراق بهادار به منظور تأمین مالی وی صورت می گیرد.
- شرکت ناقل به منظور خاص (SPV): شخص حقوقی است که با هدف نقل و انتقال دارایی به وکالت از دارندگان اوراق اجاره، و انتشار آن تشکیل می شود.
- سرمایه گذاران (Investors): اشخاص حقوقی یا حقیقی، که اوراق بهادار را خریداری و مالک مشاع دارایی می باشند و از این طریق بانی را تأمین مالی می نمایند.
- امین (Trustee): شخص حقوقی است که به نمایندگی از سرمایه گذاران و به منظور حفظ منافع آنان در چارچوب ضوابط، مسئولیت نظارت بر کل فرآیند عملیاتی اوراق اجاره را بر عهده دارد.
- شرکت تأمین سرمایه (The Investment Co.): شرکتی است که به عنوان واسطه بین ناشر و سرمایه گذاران فعالیت می نماید.
- عامل (The Agent): بانک یا مؤسسه مالی و اعتباری است که از طرف ناشر نسبت به دریافت وجوه از سرمایه گذاران و پرداخت اصل و سود اوراق در سررسیدهای معین طبق قرارداد عاملیت مبادرت می ورزد.
- ضامن (The Guarantor): شخص حقوقی است که بازپرداخت اصل و سود متعلق به اوراق را در سررسیدهای مقرر تعهد و تضمین می نماید.
- حسابرس (Auditor): منظور حسابرس معتمد سازمان است که زیر نظر امین کار می کند.
- مؤسسه رتبه بندی (Rating Agency): شرکتی است که با اخذ مجوز از سازمان بورس و اوراق بهادار اقدام به تعیین رتبه اعتباری اوراق می نماید.
- بازارگردان (Market maker): کارگزار معامله گر یا شرکت تأمین سرمایه ای است که با اخذ مجوز لازم با تعهد به افزایش نقدشوندگی و تنظیم عرضه و تقاضای اوراق و تحدید نوسان قیمت آن، به دادوستد آن اوراق می پردازد.
- ناظر (Inspector): سازمان بورس و اوراق بهادار است که صدور اوراق به صورت عمومی منوط به اخذ مجوز از آن می باشد.

۲-۴- انواع اوراق اجاره

• اوراق اجاره تأمین مالی (Ijarah-based Securities for Financing)

در این نوع از اوراق اجاره، SPV با جمع‌آوری پول از سرمایه‌گذاران از طریق انتشار اوراق اجاره، به وکالت از طرف آنان دارایی مورد نیاز بانی را از فروشنده خریداری می‌کند، سپس به صورت اجاره عادی یا به شرط تملیک به بانی اجاره می‌دهد. لذا سود این اوراق در سرسیدهای مشخص به صورت اجاره‌بها دارایی تعهد شده توسط بانی از طریق شرکت تأمین سرمایه به دارندگان اوراق پرداخت می‌شود. دارندگان اوراق قبل از سررسید، می‌توانند اوراق خود را در بازار ثانوی به فروش برسانند.

SPV در پایان قرارداد اجاره عادی، دارایی را از مستأجر تحویل گرفته و به وکالت از طرف سرمایه‌گذاران در بازار دارایی‌های مستهلک می‌فروشد، و در اجاره به شرط تملیک، دارایی را به تملیک مستأجر درمی‌آورد.

• اوراق اجاره تأمین نقدینگی (Ijarah-based Securities for Liquidity)

در این نوع از اوراق، SPV با جمع‌آوری پول از سرمایه‌گذاران از طریق انتشار اوراق اجاره، به وکالت از طرف آنان یکی از دارایی‌های فیزیکی بانی را به صورت نقد خریداری می‌کند، سپس به صورت اجاره عادی یا به شرط تملیک دوباره به بانی واگذار می‌نماید. لذا سود این اوراق در سرسیدهای مشخص به صورت اجاره‌بهای دارایی تعهد شده توسط بانی، از طریق شرکت تأمین سرمایه به دارندگان اوراق پرداخت می‌شود. دارندگان اوراق قبل از سررسید، می‌توانند اوراق خود را در بازار ثانوی به فروش برسانند.

SPV در پایان قرارداد اجاره عادی دارایی را از بانی تحویل گرفته و به وکالت از طرف سرمایه‌گذاران در بازار دارایی‌های مستهلک می‌فروشد و در اجاره به شرط تملیک، دارایی را به تملیک مستأجر درمی‌آورد.

• اوراق اجاره رهنی (Mortgage-based Ijarah Securities)

در این نوع از اوراق، SPV با انتشار اوراق اجاره، وجوه سرمایه‌گذاران را جمع‌آوری، سپس به وکالت از طرف آنان دارایی‌هایی را که بانی (بانک یا شرکت لیزینگ) به صورت اجاره به شرط تملیک، به دولت، بنگاه‌ها و خانوارها واگذار کرده بود، خریداری می‌کند. لذا بانی متعهد می‌شود در سرسیدهای مشخص، اجاره بهای دارایی‌های واگذار شده را از مستأجران (دولت، بنگاه‌ها و خانوارها) وصول کرده، از طریق شرکت تأمین سرمایه به دارندگان اوراق برساند. دارندگان اوراق

می‌توانند تا سررسید منتظر بمانند و از درآمد اوراق استفاده کنند و یا قبل از سررسید اوراق خود را در بازار ثانوی بفروشند.

• اوراق اجاره شرکت‌های لیزینگ (Leasing Co. Ijarah-based Securities)

در این نوع اوراق، ناشر (شرکت لیزینگ)، با انتشار اوراق اجاره، وجوه سرمایه‌گذاران را جمع‌آوری، سپس به وکالت از طرف آنان دارایی‌های مورد نظر دولت، بنگاه‌ها و خانوارها را به صورت پیوسته از تولیدکنندگان (فروشنندگان) به صورت نقد خریداری کرده، با احتساب قیمت تمام شده و سود صاحبان اوراق به دولت، بنگاه‌ها و خانوارها اجاره می‌دهد. دارندگان اوراق می‌توانند به فروش اوراق در بازار ثانوی اقدام نمایند. ناشر (شرکت لیزینگ)، در سررسیدهای مشخص اجاره بهای دارایی‌ها را از مستأجران (دولت، بنگاه‌ها و خانوارها) تحویل گرفته از طریق شرکت تأمین سرمایه به دارندگان اوراق می‌رساند.

۲-۵- مزایا و معایب صکوک

- افزایش نقدینگی بانی و سرمایه‌گذار: این مساله صرف ریسک را در دیگر محصولات بازار سرمایه کاهش می‌دهد و در نتیجه باعث کاهش هزینه‌های تجهیز منابع برای کارآفرینان می‌شود.
- افزایش جریان وجوه به بازار دارایی تبدیل شده به اوراق بهادار.
- می‌تواند از منابع جدید و متنوع تجهیز منابع از طریق بازار سرمایه بهره‌برداری کند و این برای سرمایه‌گذاران نهادی و سرمایه‌گذاران غیرفعال، جذابیت بیشتری پیدا می‌کند.
- در بازارهای کم سرمایه، می‌تواند با دادن اجازه مشارکت به فعالان بازار که در تبدیل دارایی به اوراق بهادار و انتشار آن تخصص دارند، به توسعه بازارهای سرمایه کمک کند.
- با توسعه بازارهای صکوک، منتشرکنندگان متخصصی به وجود خواهند آمد که برای گونه‌های مختلف صکوک در مجموعه‌های مختلف دارایی / قرارداد ظهور خواهند کرد و این باز هم هزینه تجهیز منابع را کاهش می‌دهد.
- در حال حاضر، صکوک راهی برای نگهداری نقدینگی اضافی موجود در بانک‌های اسلامی شده است.
- صکوک اجاره، حداقل تا زمانی که یک عرضه بزرگ با انتشار دوره‌ای، متداول شود و بازار ثانوی آن توسعه یابد، در استفاده از ابزارهای مدیریت نقدینگی با محدودیت مواجه است.
- در حال حاضر هزینه صدور و انتشار اولیه صکوک اجاره نسبتاً زیاد است.

۳- مدل عملیاتی قراردادهای آتی و اختیار اسلامی: جناب آقای مجید پیره

در این جلسه مبانی نظری مربوط به قراردادهای آتی و اختیار معامله به تفصیل بیان گردید که به دلیل بیان مکرر آن در گزارش های قبلی از پرداختن به آنها اجتناب می نماییم و صرفاً به تبیین مبانی فقهی موضوع می پردازیم.

۳-۱- معاملات آتی

۳-۱-۱- تعریف قرارداد آتی اسلامی

عبارتست از قراردادی که به موجب آن یک طرف متعهد می شود در زمان مشخصی در آینده کالای مشخصی را به قیمت مشخص به فرد دیگر بفروشد و طرف مقابل هم متعهد می شود آن کالا را با همان مشخصات خریداری نماید.

۳-۱-۲- وجه تضمین در قرارداد آتی اسلامی

شرطی در ضمن عقد است و طرفین قرارداد می بایست در زمان انعقاد قرارداد آتی مبلغی را به صورت ودیعه نزد شخص ثالث بگذارند و به وی اباحه تصرف در پول را بدهند. شخص ثالث می تواند در پول طرفین تصرف کرده و آنها را بین حساب افراد به صورت علی الحساب جابه جا کند. در زمان خروج از معامله یا سررسید معامله تسویه نهایی صورت می پذیرد.

۳-۱-۳- نکته اساسی

به منظور جلوگیری از صوری شدن معاملات، می بایست مقدار قرارداد آتی معامله شده را کنترل نمود و آن را با توجه به میزان دارایی واقعی موجود تنظیم نمود.

۳-۲- معاملات اختیار

۳-۲-۱- تعریف قرارداد اختیار اسلامی

قرارداد اختیار معامله در نظام مالی اسلامی عبارتست از تعهد فروشنده قرارداد به انجام معامله در صورت درخواست خریدار قرارداد در قبال دریافت مبلغی مشخص. قرارداد اختیار معامله در نظام مالی اسلامی نوعی عقد جدید (مستحدث) می باشد؛ این عقد جدید با اصول قراردادها در اسلام منافات ندارد.

۳-۲-۲- معاملات ثانویه قرارداد اختیار معامله

بعد از تعهد فروشنده و دریافت وجه، مشتری حق اختیار خرید یا فروش پیدا می‌کند و می‌تواند در سررسید، این حق را اعمال کند یا از آن دست بردارد؛ کما اینکه قبل از سررسید می‌تواند این حق را به دیگری بفروشد. در نتیجه معاملات بعدی اختیار معامله از سنخ خرید و فروش حق خواهد بود.

۳-۲-۳- نکته اساسی

جلوگیری از صوری شدن معاملات از طریق کنترل میزان ارزش قرارداد اختیار معامله موجود با توجه به میزان دارایی واقعی موجود.

۴- ابزارهای مالی اسلامی و بحران مالی: : جناب آقای دکتر سعیدی

در این سخنرانی با ارایه آماری از میزان به کارگیری ابزارهای مالی اسلامی و پراکندگی جغرافیایی آن به برخی چالش‌ها و فرصت‌های پیش روی این ابزارها اشاره گردید.

۴-۱- چالش‌ها

- ناسازگاری برخی از قوانین و مقررات کشورها
- نبود نیروی انسانی متخصص به میزان کافی
- لزوم بازنگری و تکمیل ملاحظات حسابداری و مالیاتی اوراق اسلامی
- وجود تفاسیر شرعی مختلف در میان اهل سنت (استاندارد سازی در مقابل هماهنگی)
- لزوم ایجاد مقررات جدیدی در حوزه‌های مختلف (مانند بازل ۳)
- رتبه اعتباری پایین اکثر کشورهای اسلامی

۴-۲- فرصت‌ها

- ایجاد بحران مالی جهانی و توجه ویژه به اقتصاد اسلامی
- افزایش جمعیت مسلمانان (۱,۸ میلیارد (۲۶ درصد))
- انتشار بیش از ۲۷,۵ میلیارد دلار اوراق اسلامی در سال ۲۰۰۹
- افزایش صعودی داراییهای تحت مدیریت صندوقهای سرمایه گذاری (۵۰ میلیارد دلار دارایی تحت مدیریت)
- افزایش درآمدهای نفتی کشورهای اسلامی
- تمایل اکثر مراکز مالی به تبدیل شدن به مرکز مالی اسلامی

عنوان گزارش:

شماره مسلسل: ۸۸۳۰۷

واحد سازمانی: مدیریت مطالعات اقتصادی، برنامه ریزی و آموزش

نگارش:

- اکبر میرزاپور

- جواد فلاح

واژه های کلیدی:

- ابزارهای مالی اسلامی

منابع و مأخذ:

- مستندات ارایه شده در همایش

- www.irfinance.ir